

Vlaams
Parlement

ingediend op **53** (2019-2020) – Nr. 4
2 juni 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door Joris Nachtergaele en Annick Lambrecht

over het jaarlijks verslag van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
over de verstrekte en geweigerde vergunningen
voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik
of voor ordehandhaving dienstig materieel
en daaraan verbonden technologie

2018

*Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme:*

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Kristof Slagmulder, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Jean-Jacques De Gucht, Marino Keulen;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

- 53** (2019-2020) – Nr. 1: Verslag wapenhandel
- Nr. 2: Advies van het Vlaams Vredesinstituut
- Nr. 3: Verslag

INHOUD

1. Toelichting door minister-president Jan Jambon	4
1.1. Algemeen gedeelte jaarverslag	4
1.2. Rapportierend gedeelte jaarverslag	4
1.3. Ongekend eindgebruik	5
1.4. Dalende doorvoer	5
1.5. Toezicht op de effectieve invoer van vuurwapens	6
1.6. Toegang tot het Centraal Wapenregister	7
1.7. Benelux-vrijstelling	7
1.8. Blauwe kaart	7
1.9. Samenwerking met andere diensten in het kader van vuurwapenhandel	8
2. Vragen van de leden en repliek van de minister-president	8
2.1. Interventie van Jeremie Vaneeckhout	8
2.2. Interventie van Joris Nachtergaele	9
2.3. Interventie van Johan Deckmyn	9
2.4. Interventie van Emmily Talpe	10
2.5. Interventie van Annick Lambrecht	11
2.6. Interventie van Karin Brouwers	11
2.7. Repliek van minister-president Jambon	12
Gebruikte afkortingen	14

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme besprak op 12 mei 2020 het jaarlijks verslag van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor orde-handhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, met betrekking tot de periode van 1 januari 2018 tot 31 december 2018.

(Tijdens de vergadering waren alleen de commissievoorzitter en commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door minister-president Jan Jambon

Minister-president *Jan Jambon* verwijst naar de commissievergadering van 5 mei 2020 waar het VVI in de commissie zijn toelichting gaf bij het vijftiende jaarverslag van de Vlaamse Regering over de toepassing van het Wapenhandeldecreet in 2018.

Het VVI leverde daarbij een factsheet af die een duidelijk overzicht geeft van de handel in militair materieel vanuit, naar en door Vlaanderen in 2018 en een adviesnota bij het jaarverslag over vergunningsplichtige vuurwapens en munitie.

Het jaarverslag van de regering bestaat uit een algemeen gedeelte en een rapporteringsgedeelte.

1.1. Algemeen gedeelte jaarverslag

Het algemene gedeelte bevat het juridische en administratieve kader van de controle, gevolgd door het traditionele jaarthema. Daarbij wordt voor 2018 ingegaan op het Vlaamse streven naar meer transparantie in de internationale wapenhandel. Vlaanderen was in dat verband actief in zowel de Conferentie van de staten die partij zijn bij het VN-wapenhandelsverdrag, als op EU-niveau in de Raadswerkgroep over de export van conventionele wapens, de zogenaamde COARM.

Verder geeft het algemene gedeelte een overzicht van de globale en Europese handel in wapens en militair materieel (gegevens tot 2017). De belangrijkste vaststellingen zijn:

- Het volume van de internationale handel in grote wapensystemen steeg tussen 2008-2012 en 2013-2017 met 10 procent en bereikte het hoogste peil sinds het einde van de Koude Oorlog.
- De vijf grootste wapenleveranciers tussen 2013 en 2017 waren de Verenigde Staten, Rusland, Frankrijk, Duitsland en China, samen goed voor 74 procent van het totale wereldwijde exportvolume van grote wapensystemen.
- De top vijf van wapenimporterende landen waren India, Saoedi-Arabië, Egypte, de Verenigde Arabische Emiraten en China, samen goed voor 35 procent van de totale wereldwijde wapenimport.

Het algemene gedeelte sluit af met een overzicht van de geldende multilaterale wapenembargo's.

1.2. Rapportierend gedeelte jaarverslag

Voor de rapportering verwijst de minister-president naar hoofdstuk 4.2 en hoofdstuk 5 van het jaarverslag, en naar de factsheet van het VVI naar aanleiding van hun advies bij het jaarverslag 2018. Daaruit blijkt het volgende:

- De vergunde uitvoer en overbrenging vanuit het Vlaamse Gewest van defensiegerelateerde goederen bedroeg 81,6 miljoen euro.

- Het gebruik van algemene vergunningen bedroeg 29,4 miljoen euro.
- Het gebruik van globale vergunningen was beperkt (amper 1,1 miljoen euro).
- De VS was met 50 procent van de Vlaamse wapenuitvoer de belangrijkste afzetmarkt voor Vlaamse bedrijven.
- Onderdelen van militaire vliegtuigen en militaire elektronica bleven de belangrijkste Vlaamse handelsproducten.
- In 80 procent van de in 2018 vergunde overbrengingen en uitvoer vanuit Vlaanderen was een ander bedrijf de laatst bekende eindgebruiker.
- De waarde van de vergunde invoer of overbrenging naar Vlaanderen van vuurwapens bedroeg 10,3 miljoen euro, bijna een verdubbeling sinds 2013.

De minister-president noteert met betrekking tot de cijfers van 2018 drie opmerkelijke vaststellingen. De stijging van de overbrenging van munitie en munitieonderdelen (uitvoer binnen de EU) naar het Vlaamse Gewest van de afgelopen jaren is afgelopen. De vergunde uitvoer is in waarde gehalveerd ten opzichte van 2017, en bereikt daarmee ongeveer opnieuw het niveau van 2016.

Verder wordt in de doorvoercijfers de herwerking van de controle op doorvoer in het Wapenhandeldecreet in 2017 zichtbaar. Terwijl er over 2017 al sprake was van het kleinste aantal toegekende vergunningen sinds de regionalisering van de bevoegdheid, is dat aantal in 2018 verder gezakt.

Over het feitelijke gebruik van algemene en globale vergunningen voor overbrenging naar andere EU-lidstaten is opvallend dat voor de eerste keer de algemene vergunning nr. 2 voor overbrenging naar gecertificeerde personen is gebruikt. Het gebruik was met een waarde van 21.730 euro weliswaar beperkt.

Na deze korte toelichting gaat de minister-president in op vragen die de commissieleden gesteld hadden tijdens de vergadering van 5 mei bij de bespreking van het advies van het VVI.

1.3. Ongekend eindgebruik

De minister-president stelt vast dat de vraag naar het ongekend eindgebruik telkens terugkeert bij de voorstelling van het Jaarverslag Wapenhandel. Het jaarverslag geeft onder punt 5.5 meer uitleg. Vlaanderen is in se een producent van militaire onderdelen, en meestal zelfs van 'onderdelen van onderdelen' die finaal verwerkt worden in eindproducten waarbij op het ogenblik van de verkoop van deze producten nog niet bekend is wie de finale eindgebruiker is.

De zogenaamde Europese ICT-richtlijn regelt bovendien dat als onderdelen als ongevoelig/niet-essentieel worden beschouwd – dat is gebaseerd op hun belang in het grotere geheel – de overbrenging van deze onderdelen naar andere EU-landen niet onderworpen mag worden aan invoerbeperkingen (zie artikel 20 van het Wapenhandelbesluit). Om te bepalen of onderdelen als niet-essentieel moeten worden beschouwd, verwijst de minister-president naar de interpretatierichtlijn die beschikbaar is op de website van de Dienst Controle Strategische Goederen.

1.4. Dalende doorvoer

Een andere kwestie waarover de leden vragen hadden, betrof de dalende doorvoer. Ook de factsheet van het VVI merkte op dat er in 2018 slechts zes afgeleverde vergunningen voor doorvoer waren van defensiegerelateerde goederen.

Er wordt vastgesteld dat er een verdere daling van aanvragen is tot doorvoer van militaire goederen. In 2013 liet het VVI deze tendens analyseren door een externe onderzoeker. Daaruit kwam onder meer naar voren dat de belangrijkste reden voor deze daling ligt in een versoepeling van het doorvoerbeleid bij de buurlanden

(waardoor men Vlaanderen ontwijkt). Door de complexiteit van de regelgeving haken logistieke dienstverleners af om de doorvoer van militair materieel af te handelen. Maar de minister-president erkent daarnaast dat de vrijstelling van vergunning voor transacties wanneer het land van bestemming of van eindgebruik een EU-lidstaat is (geïntroduceerd naar aanleiding van de optimalisering van het Wapenhandeldecreet), een belangrijke daling van de doorvoer tot gevolg had.

Het VVI-rapport van 2013 suggereerde een combinatie van maatregelen om tot een goed werkende controle op doorvoer te komen:

- een beperking van de systematische controle bij overlading tot de meest gevoelige militaire goederen;
- het soepeler behandelen van bevriende landen;
- een juridische basis leggen voor doorvoer zonder overlading.

Vlaanderen heeft die aanbevelingen opgenomen bij de optimalisering van het Wapenhandeldecreet in 2017. Recente gevallen in de haven van Antwerpen tonen evenwel een behoefte aan permanente sensibilisering van de logistieke sector, wat actief en continu gebeurt.

Er waren in 2019 specifieke programma's voor logistieke dienstverleners in samenwerking met FORWARD Belgium, die de belangen van deze dienstverleners behartigt. Andere belanghebbenden in deze sector zoals de rederijen komen in 2020 aan bod.

1.5. Toezicht op de effectieve invoer van vuurwapens

In zijn advies pleit het VVI ervoor om een rapporteringsmechanisme te voorzien over de effectieve instroom van vuurwapens en munitie en om dat in het jaarlijkse Wapenhandelsverslag op te nemen.

Nu al moet iedere persoon aan wie een vergunning wordt toegekend, een gedetailleerd en volledig overzicht bijhouden van de verrichte transacties en moet daarover gerapporteerd worden. Dat is vastgelegd in artikel 49 van het Wapenhandeldecreet en in artikel 57 en volgende van het Wapenhandelsbesluit. Dat gebeurt momenteel via het in april 2019 geïntroduceerde Digitaal Loket. Gebruikers rapporteren online en worden ook digitaal eraan herinnerd dat ze moeten rapporteren.

De toezichthouder van de Dienst Controle Strategische Goederen controleert via het Digitaal Loket ook de correcte naleving van de rapporteringsplicht, vooral om na te gaan of de gerapporteerde hoeveelheid de vergunde hoeveelheid niet overschrijdt.

Bepaalde wapenhandelaars (die systematisch te hoge aanvragen indienen) worden gesensibiliseerd om meer realistische inschattingen van hun hoeveelheden te maken.

Voor de individuele vergunningen (die een maximaal vergund bedrag en een maximaal vergunde hoeveelheid hebben) wordt nu al maandelijks gerapporteerd.

De effectieve cijfers van algemene en globale vergunningen worden al gepubliceerd in het jaarverslag. Om tot publicatie van effectieve cijfers over te kunnen gaan (ook van individuele vergunningen), moeten er echter nog enkele praktische en juridische horden genomen worden. In 2020 wordt daar werk van gemaakt.

1.6. Toegang tot het Centraal Wapenregister

Het advies van VVI pleit ook voor toegang voor de Dienst Controle Strategische Goederen tot het Centraal Wapenregister (CWR).

Het KB van 10 oktober 2010 tot wijziging van het KB van 20 september 1991 tot uitvoering van de Wapenwet verleent de gewesten principiële toegang tot het CWR. Vlaanderen heeft sinds 2016 verschillende acties ondernomen om toegang te krijgen tot het CWR, onder andere via een machtigingsaanvraag bij het Sectoraal Comité voor de Federale Overheid. Dat oordeelde dat het wettelijk kader dat de gegevensoverdracht regelt, ontoereikend werd opgesteld (en onvoldoende bescherming biedt met betrekking tot dataprotectie). Het Sectoraal Comité gaf aan dat de FOD Justitie het KB van 1991 zou moeten herschrijven. Dat is niet gebeurd omdat de Federale Regering toen tegelijkertijd de opdracht had gegeven om de regelgeving met betrekking tot het Sectoraal Comité aan te passen en de taken van de Privacycommissie over te hevelen naar verschillende administraties. De stand van zaken in dit dossier is momenteel onduidelijk.

De controle voor het importeren van een vuurwapen wordt momenteel dan ook op een niet-digitale manier voortgezet. Dat vergt meer tijd maar blijft een grondige volledige controle.

1.7. Benelux-vrijstelling

Het Wapenhandeldecreet bevat een vergunningsvrijstelling voor de overbrenging vanuit en naar Luxemburg en Nederland. Het Benelux-verdrag stelt een douane-unie in tussen de Benelux-landen. Bijgevolg is er vrij verkeer van goederen (het verdrag maakt geen uitzondering voor militaire goederen). De specifieke Benelux-overeenkomst over wapens en munitie uit 1970 verandert daar niets aan, vermits die nooit geratificeerd werd. Het basisverdrag van de EU erkent de Benelux-Unie waardoor de vrijstelling ook in overeenstemming is met het Europees recht.

Nederland heeft een gevarieerde aanpak: voor overbrengingen van militaire goederen geldt een vrijstelling, voor civiele vuurwapens niet. Er is wel degelijk controle op wapens die uit Nederland en Luxemburg binnenkomen. De federale Wapenwet van 8 juni 2006 is van toepassing.

1.8. Blauwe kaart

Over de 'blauwe kaart' die de wapendiensten van de provinciegouverneurs afleveren, wil de minister-president het volgende verduidelijken. Die kaart is niet ontstaan als oplossing voor het feit dat de gewesten geen vergunningsverplichting hanteren ten opzichte van Nederland en Luxemburg. Het document volgt uit artikel 7 van de Vuurwapenrichtlijn. Die voorziet de verplichting van de 'thuislidstaat' om een voorafgaande toestemming te geven wanneer iemand in het buitenland een vuurwapen wil verwerven.

De blauwe kaart is momenteel niet in de Belgische regelgeving omgezet (dit is een federale bevoegdheid). De provinciale praktijk van uitgifte van de 'blauwe kaart' is gebaseerd op een omzendbrief van de minister van Justitie.

De minister-president belooft bij het Benelux-secretariaat navraag te doen om daarover overleg te plegen met de respectievelijke wapencontrolediensten.

1.9. Samenwerking met andere diensten in het kader van vuurwapenhandel

Het advies van het VVI stuurt aan op een integratie van verschillende diensten om tot een geïntegreerde aanpak te komen in verband met vuurwapenhandel.

De Dienst Controle Strategische Goederen werkt momenteel al intensief samen met de andere diensten. Er is wel degelijk vaak en intensief overleg. Zo is er binnen het interfederaal overlegcomité ter bestrijding van de illegale wapenproductie en -handel informatie-uitwisseling over (illegale) wapenhandel.

Tijdens periodiek overleg met de vertegenwoordigers van de provinciale wapendiensten worden deze laatste maandelijks geïnformeerd over de afgeleverde vergunningen voor de in- en uitvoer en de overbrenging van vuurwapens van en naar hun provincies. En in concrete punctuele dossiers is er uitwisseling met de politie. Informatie met de federale en lokale politie wordt in eerste instantie uitgewisseld op dossierbasis. De federale politie ontvangt daarnaast de maandelijks overzichten met de afgeleverde vergunningen voor de in- en uitvoer en de overbrenging van vuurwapens van en naar het Vlaamse Gewest. De Dienst Controle Strategische Goederen organiseerde info- en overlegsessies met de federale politie (juni 2019) en de luchtvaartpolitie (maart 2019). In 2020 ten slotte is een info- en overlegsessie gepland voor wapenhandelaars en particuliere aanvragers.

De minister-president belooft dat het jaarverslag 2019 klaar zal zijn eind mei en begin juni 2020 beschikbaar in de Publicatiedatabank van de Vlaamse overheid.

2. Vragen van de leden en repliek van de minister-president

2.1. Interventie van Jeremie Vaneekhout

Jeremie Vaneekhout hoopt dat de cijfers over 2019 er spoedig zullen zijn.

Momenteel geldt een uitzonderingsregel voor Nederland en Luxemburg. Is minister-president Jambon er voorstander van om dat zo te houden of wil hij een afwijking invoeren? Zelf vindt Jeremie Vaneekhout het advies van het VVI een goede zaak, want zo worden de mazen van het net dichtgemaakt. Hij vindt het belangrijk om de controle op alle terreinen te hebben. Of een wapen nu uit Nederland of Frankrijk komt, het is in beide gevallen even belangrijk dat men daar een goed zicht op heeft. Men zou volgens hem voor elk land van herkomst of van bestemming dezelfde mechanismen en regelgeving moeten hanteren. Waarom het systeem complexer maken dan nodig is?

Minister-president Jambon kent de materie van een federale databank of het CWR waarschijnlijk zeer goed door zijn voorgeschiedenis als federaal minister van Binnenlandse Zaken. De staatsstructuur mag echter geen verklaring zijn waarom dat na tien jaar nog altijd niet is waargemaakt. Wat zijn de hindernissen op federaal niveau? Op welke manier kan deze databank er zo snel mogelijk komen?

Jeremie Vaneekhout is daarnaast ook bezorgd over het eindgebruik. Kan daar de volgende jaren eindelijk een fundamenteel antwoord op komen? 80 procent van het eindgebruik van de toegestane exportvergunningen is niet duidelijk. De industriële assemblage wordt als een theoretische eindgebruiker genoteerd, maar wie de effectieve eindgebruiker is, is niet bekend. Daardoor zijn heel veel screeningsmechanismen totaal nutteloos, omdat men maar in 20 procent van de gevallen echt weet waarvoor de wapens worden gebruikt.

Vanuit het VVI kwam een heel duidelijk signaal dat er zowel op het vlak van IT, met onder andere een uitwisseling tussen de verschillende databanken, maar ook op het vlak van de fysieke en manuele controle nog veel uitdagingen bestaan. Daar

is het in de begrotingsbesprekingen ook al over gegaan. Hoe wil minister-president Jambon ervoor zorgen dat er op het vlak van IT én van mensen extra investeringen komen? Vlaanderen wil internationaal toch voortrekker zijn in de screening en controle van de wapenhandel? Om die ambitie waar te maken, moeten er volgens Jeremie Vaneekhout na woorden ook daden komen.

De cijfers over de doorvoervergunningen gaan almaar achteruit. De onderzoeken die men daarnaar doet, komen niet tot een allesomvattend antwoord. Denkt de minister-president dat daar nog meer onderzoek naar moet gebeuren? Deze daling zal toch niet alleen te verklaren zijn omdat men vaker via buitenlandse havens werkt? Jeremie Vaneekhout pleit ervoor om de doorvoer via de Antwerpse haven nog beter te controleren. Is het niet interessant om het VVI de opdracht te geven om de volgende jaren op de doorvoervergunningen te focussen en op wat daar fundamenteel mee aan de hand is?

Tot slot stelt Jeremie Vaneekhout vast dat Vlaanderen geen voorloper is in de transparantie van bedrijven. In de Verenigde Staten en Canada, maar ook in een tiental Europese landen zijn er lijsten beschikbaar, niet alleen voor de wetgevende macht, maar ook voor het publiek. Die lijsten geven transparant een overzicht van alle bedrijven die export- of importvergunningen voor wapens hebben gekregen. Hij vindt het vreemd dat Vlaanderen dit goede voorbeeld niet volgt. Dat zou een goede zaak zijn voor mensen die bezorgd zijn over wapens, maar ook voor mensen uit de wapensector zelf, die vaak onnodig van allerlei louche zaken worden verdacht. Is de minister-president daar voorstander van?

2.2. Interventie van Joris Nachtergaele

Joris Nachtergaele haakt ook in op de doorvoer van wapens. Dat cijfer zakt sterk, van 25 transporten in 2013 naar 6 in 2018. Dat is het laagste cijfer ooit. Volgens de toelichting van het VVI zou het in 2019 slechts over 4 transporten gaan. Is de enige verklaring hiervoor dat de transporten verplaatst zijn of mist men een aantal transporten, die wel langs Vlaamse havens passeren, maar niet worden aangegeven? Indien dat laatste het geval is, moet er dan niet meer de nadruk worden gelegd op de outreach van de Dienst Controle Strategische Goederen naar veel meer bedrijven? Net als Jeremie Vaneekhout vraagt de spreker zich af of het niet interessant zou zijn indien het VVI daar volgend jaar verder op kan werken.

Joris Nachtergaele vindt de stijging van de invoer van vuurwapens opvallend. Tussen 2013 en 2018 is er zelfs sprake van een verdubbeling, vooral dan van vuurwapens voor sportief en recreatief gebruik. De procedure van het controlesysteem is echter heel complex en doet kafkaïaans aan. Er zijn drie bestuursniveaus bij betrokken: federaal, Vlaams en provinciaal. Zoiets blijkt toch al zelden een succesformule te zijn, en dat is ook nu zo. Het grootste pijnpunt dat het VVI daarbij aanhaalt, is de controle op de openbare orde en de veiligheid die op federaal niveau moet worden gevoerd. Dat blijkt in de praktijk niet altijd het geval te zijn, zeker niet als het over de controle via de schietsportfederaties gaat. In zijn advies pleit het VVI voor een vereenvoudiging en centralisering. Dat kan over de centralisering van de Vlaamse dienstverlening gaan, maar ook over die van het bestuursniveau. Hoe staat minister-president Jambon hiertegenover? Kunnen hiervoor stappen worden ondernomen? Kan Vlaanderen die bevoegdheden van de provincies overnemen?

2.3. Interventie van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn bedankt minister-president Jambon voor de bijkomende duiding bij de toelichting van het VVI van 5 mei. Het verslag kwam eigenlijk te laat, maar hij vindt het goed om te horen dat het verslag van 2019 binnenkort zal verschijnen. Uit dat verslag van het VVI bleek dat Vlaanderen vandaag hoogtechnologische

onderdelen voor militaire voertuigen en wapentuig uitvoert en dat deze onderdelen vaak nog een lange productieketen doorlopen na de uitvoer uit Vlaanderen. Vaak is het dan ook moeilijk om een overzicht te behouden over waar die onderdelen uiteindelijk terechtkomen. Worden er pogingen ondernomen om die productieketens in de gaten te houden? Is men van plan om de gerichte controle daarop uit te breiden?

De problematiek van de doorvoer kwam al een paar keer aan bod in de commissie, maar er blijft onduidelijkheid over bestaan. De cijfers zijn de voorbije jaren aanzienlijk gedaald, maar kloppen ze wel? Hoe kan die daling verklaard worden? Minister-president Jambon gaf al mogelijke verklaringen, onder andere het feit dat er een nood is aan sensibilisering in de logistieke sector.

Verder kaart Johan Deckmyn de onduidelijkheid inzake de interpretatie van het Benelux-verdrag aan. In Vlaanderen wordt dat verdrag blijkbaar geïnterpreteerd op een manier die het mogelijk maakt zonder invoervergunning vanuit Nederland en Luxemburg te importeren. Er is enkel de blauwe kaart, waarnaar minister-president Jambon al verwees. Omdat deze problematiek zeker nog niet duidelijk is, heeft Johan Deckmyn begrepen dat minister-president Jambon hierover navraag zal doen bij het Benelux-secretariaat. Dat vindt hij positief. Op welke manier zullen de commissieleden hier feedback over krijgen?

Belangrijk vindt Johan Deckmyn ook de rechtstreekse toegang tot het CWR. Hoewel dat sinds 2010 in orde zou moeten zijn, is dat niet het geval. Blijkbaar zijn er naast de staatsstructuur ook juridische problemen. Wie is er uiteindelijk verantwoordelijk: de FOD Justitie, de federale politie? Het KB hierover moet aangepast worden. Het blijft allemaal erg onduidelijk. Dat zegt ook minister-president Jambon. Moeten de commissieleden dat zomaar aanvaarden? Dat dit probleem al tien jaar aansleept, doet toch ernstige vragen rijzen.

Een laatste punt van Johan Deckmyn is het aantal actieve vuurwapenbezitters, dat jaar na jaar toeneemt. Een mogelijke verklaring van het VVI is de groeiende populariteit van sportief en recreatief schieten. Johan Deckmyn vraagt zich af of het groeiende onveiligheidsgevoel daarvoor een verklaring kan zijn. In de marge van de uitleg van het VVI werd gesteld dat het sportief en recreatief schieten in opmars is en dat dat een Vlaamse bevoegdheid is. Daar werd dan terloops aan toegevoegd dat er zich een probleem voordeed bij de jacht, omdat de jacht niet gereguleerd wordt door een Vlaams decreet. Klopt het dat de jacht federaal geregeld is? Indien ja, wanneer komt er dan een initiatief om de jacht te regelen via een Vlaams decreet?

2.4. Interventie van Emmily Talpe

Emmily Talpe bedankt de minister-president voor de uitgebreide toelichting. Deze week en de vorige weken werden tijdens boeiende gedachtewisselingen al veel bekende pijnpunten, of werkpunten, aangehaald, waarmee aan de slag gegaan moet worden. Ze denkt aan de effectieve eindgebruiker, waarbij heel wat vraagtekens gezet kunnen worden. Er is ook onduidelijkheid over de dalende doorvoer en de toegang tot het CWR. Er zijn ook verschillen inzake vergunningen tussen Vlaanderen, Nederland, Wallonië en Luxemburg. Ze denkt dat er dus nog heel wat werk op de plank ligt.

Joris Nachtergaele wees op het stijgende aantal vergunningen. Op dat vlak pleit Emmily Talpe nogmaals voor een evenwicht tussen de noodzakelijke maatregelen op het vlak van veiligheid – omdat niemand wil dat wapens in handen vallen van criminele personen – en het recht op wettig wapenbezit. Er is ook heel wat recreatief en sportief gebruik van wapens. Het kan niet de bedoeling zijn dat bedrijven

die inzetten op hoogtechnologische strategische goederen belast worden met extra administratieve zaken.

Emmily Talpe is blij dat het verslag over 2019 binnenkort beschikbaar zal zijn. Eerder stelde het VVI al voor om meer in te zetten op digitalisering om op die manier de informatiedoorstroming te verbeteren. Ze stelde toen de vraag: hoe kan dat gerealiseerd worden en wat zal daar het kostenplaatje van zijn? Het antwoord van het VVI was toen dat het dat wilde onderzoeken omdat zoiets tot zijn taak behoorde. Overweegt minister-president Jambon om dat verder te onderzoeken?

2.5. Interventie van Annick Lambrecht

Naast de vragen van de collega's, die ze deelt, benadrukt *Annick Lambrecht* nog enkele zaken die ze veranderd zou willen zien. Ten eerste is dat het ongekende eindgebruik. Wat kan de Vlaamse Regering nog meer doen om de kennis over het eindgebruik van dat defensiegerelateerde materieel te vergroten? Ziet de minister-president daar nog ruimte? Dat cijfer van 80 procent is toch echt wel zeer hoog. Ziet hij het bijvoorbeeld zitten om hogere eisen te stellen aan de vergunningsaanvragers?

Ten tweede meent ze dat het tot stand brengen van convergentie en uniformiteit binnen de Europese Unie voor de naleving van de uitvoercriteria in de verschillende lidstaten zeer belangrijk is, enerzijds om de mensenrechten te respecteren maar anderzijds ook om een gelijk speelveld te hebben voor de industrieën. In hoeverre dringt de Vlaamse Regering er bij de EU op aan om een convergente regelgeving te hebben op dat vlak?

Verder acht ze, net als de overige commissieleden, de doorvoer zeer problematisch. In 2018 werd er slechts één aanvraag geweigerd. Men zou geneigd zijn te denken dat dat dus geen probleem is. Maar ze denkt dat het schouwspel onlangs in Antwerpen wel aantoonde dat het gebrek aan vergunning een zwaar probleem vormt. Ze vraagt zich af welke oplossing de minister-president daarvoor in de toekomst ziet in de plaats van sensibilisering. Sensibilisering is wel goed, maar blijkbaar werkt het in deze gevallen niet.

2.6. Interventie van Karin Brouwers

Volgens *Karin Brouwers* toont het wapenverslag aan dat de Vlaamse wapenhandel aan strenge criteria onderworpen is en zich houdt aan strenge internationale criteria, soms zelfs strenger toegepast dan noodzakelijk. Vlaanderen is dan een voorbeeld voor andere landen en regio's. De controle door het parlement versterkt bovendien de transparantie van de Vlaamse wapenhandel. Eén heikel punt is de controle op het eindgebruik, waar minister-president Jambon overigens al op ingegaan is.

Het samenwerkingsakkoord van 17 juli 2007 regelt de informatie-uitwisseling met de federale overheid over de geopolitieke situatie in diverse landen, wat nodig is om al dan niet een vergunning toe te kennen. Maakt Vlaanderen systematisch gebruik van die analyses om al dan niet vergunningen toe te kennen, of heeft het eigen analyses? Op grond van welke criteria wordt een vergunning toegekend?

Wapenhandel, een bevoegdheid van de regio's, is niet of nauwelijks afgestemd op conflictpreventie en -beheersing, een federale bevoegdheid. Hoe moet dat gebeuren?

Een aantal federale wetten verbieden de in-, door- en uitvoer en de productie van allerlei wapens, zoals wapens met verarmd uranium. Hoe past Vlaanderen deze wetten toe?

Er is ook een Europees jaarverslag, dat echter een tamelijk vertekend beeld geeft inzake wapenhandel. Ten eerste zijn er verschillen in de nationale rapportering. Ten tweede passen sommige landen de verplichte beschikbaarheidstelling van gegevens met betrekking tot algemene en globale vergunningen voor de overbrenging binnen de EU, ook toe op de uitvoer naar landen binnen de EU. Karin Brouwers vraagt of hier een harmonisering mogelijk is en of de lidstaten bereid zijn tot eenduidige rapportering te komen. Hoe stelt Vlaanderen zijn cijfers ter beschikking en op welke wijze verschilt die rapportering van die van andere landen?

Tot slot wil Karin Brouwers weten of Vlaanderen in 2018 in het kader van een weigeringsnotificatie en consultatiemechanisme andere EU-lidstaten geconsulteerd heeft, hoeveel keer dat is gebeurd, met welke lidstaten, over welke strategische goederen het ging en met welk land als bestemming.

2.7. Repliek van minister-president Jambon

Minister-president *Jan Jambon* erkent dat het de bedoeling is om onderzoek te verrichten en in overleg te gaan met Nederland en Luxemburg, om zo tot een eenduidig systeem te komen. Dat verdere onderzoek zou een opdracht kunnen zijn voor het Benelux-secretariaat.

Voor de doorvoer vertrouwt hij op de outreach die zijn diensten voeren. Er worden wel nog instructies opgesteld voor onder meer de rederijen, maar door de coronacrisis ligt dat overleg nu stil.

Om afspraken te kunnen maken in verband met het CWR is er een Federale Regering in volheid van bevoegdheid nodig, omdat deze materie de bevoegdheid is van het ministerie van Justitie.

Er werd ook gevraagd naar een centralisering op één bestuursniveau. De minister-president geeft aan dat wapenbezit en interne handel nu federale bevoegdheden zijn. Er is behoefte aan homogene bevoegdheidsdomeinen. Hij pleit ervoor om de bevoegdheden te centraliseren, bij voorkeur op Vlaams niveau.

Er bestaat vandaag al transparantie waar dat nodig is. Zo is de lijst van gecertificeerde bedrijven beschikbaar en op de website van de Europese Commissie terug te vinden.

Op de vraag of er nog bijkomende middelen nodig zijn, antwoordt minister-president Jambon dat hij geen weet heeft van een personeelstekort bij de dienst Controle Strategische Goederen. Er zijn voor het informaticasysteem bijkomende investeringen gedaan, en die hebben misschien nog niet gerendeerd in 2018, maar ze zijn wel degelijk gebeurd. Dat probleem zou dus opgelost moeten zijn, aldus de minister-president. Voor zover hij weet is er dan ook geen nood aan bijkomend personeel.

Wat de vragen over het traceren tot bij de eindgebruiker betreft, vindt de spreker niet dat er onmiddellijk vervolgstappen moeten worden ondernomen. Zijn dienst werkt op dit moment aan betere manieren en methoden om zicht te krijgen op het effectieve eindgebruik. Dat doet hij onder andere door verschillende vragen in te bouwen in het digitale aanvraagformulier.

Door de Europese wetgeving kan er bij de beoordeling van de dossiers slechts beperkt rekening worden gehouden met het effectieve eindgebruik. Vlaanderen wordt wel geacht om een objectief vertrouwen te hebben ten opzichte van zijn partners in de NAVO.

Wat de convergentie op Europees niveau betreft, geeft de minister-president aan dat Vlaanderen actief heeft ingezet op meer geharmoniseerde rapporting. Vlaanderen pleit daar ook voor op Europees niveau.

Bij de evaluatie van een exportlicentie wordt rekening gehouden met de landenanalyse van Buitenlandse Zaken. Er zijn ook informatievergaderingen met Buitenlandse Zaken, maar het zijn de eigen interne analyses die het belangrijkst zijn. Buitenlandse Zaken vormt dus een bron van informatie, maar het is niet de enige bron. Er gebeuren ook eigen interne analyses op basis van openbare bronnen.

Joris Nachtergaele vroeg of de bevoegdheden rond wapenhandel die momenteel bij de provincies zitten, door Vlaanderen kunnen worden overgenomen. Minister-president Jambon geeft aan dat die bevoegdheden federaal geregeld zijn, waarbij de minister van Justitie dat takenpakket heeft gedecentraliseerd naar de provincies. Het vraagt dus geen Vlaamse maar een federale staatshervorming om dat weer naar een ander niveau over te hevelen. Het zijn overigens niet de provincies zelf, maar de diensten van de gouverneur die die taken op zich nemen. Minister-president Jambon herhaalt zijn pleidooi om alle bevoegdheden op Vlaams niveau te centraliseren.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Joris NACHTERGAELE
Annick LAMBRECHT,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

Benelux	België, Nederland, Luxemburg
COARM	conventional arms
CWR	Centraal Wapenregister
FOD	Federale Overheidsdienst
ICT	Intra-Corporate Transferee
IT	informatietechnologie
KB	koninklijk besluit
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (= NATO)
VN	Verenigde Naties
VS	Verenigde Staten